

Provinciale Staten van Overijssel

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

dhr. J.H. Vrielink
telefoon 038 499 83 02
JH.Vrielink@overijssel.nl

Datum	Kenmerk
06.07.2021	2020/0243218

Onderwerp: Voortgang aanbevelingen Rekenkamer Oost-Nederland 'Zicht op subsidies Overijssel'

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:

ter informatie

anders, en wel:

I. Trends en ontwikkelingen subsidies 2017-2021 (bijgevoegd)

Op 16 oktober 2019 heeft de Rekenkamer Oost-Nederland haar onderzoeksrapport 'Zicht op subsidies Overijssel' aangeboden (2019/1101408). Daarin zijn diverse aanbevelingen opgenomen. Met onze brief van 5 november 2019 (2019/1101571) hebben wij gereageerd op de daarin gedane aanbevelingen. Eén van die aanbevelingen - aanbeveling 9 - was om u te informeren over de voortgang in die aanbevelingen en over ontwikkelingen rondom subsidies. Met deze brief doen wij dat.

Evaluatieniveau subsidieregeling

Aanbeveling 1. Spreek bij een evaluatie op niveau 1 af in ieder geval op regelingniveau inzicht te bieden op de prestaties.

Aanbeveling 2. Breng de evaluatieafspraken in lijn met de Awb-verplichting. Neem daarbij minimaal het inzicht in doelbereik als uitgangspunt, waar gemotiveerd van kan worden afgeweken indien nodig.

Aanbeveling 3. Zorg dat evaluaties van langlopende regelingen tijdig en daarmee in lijn met de Awb worden uitgevoerd.

Aanbeveling 4. Zorg dat evaluaties van korter lopende regelingen in lijn met interne afspraken worden uitgevoerd of wijk gemotiveerd van deze afspraken af.

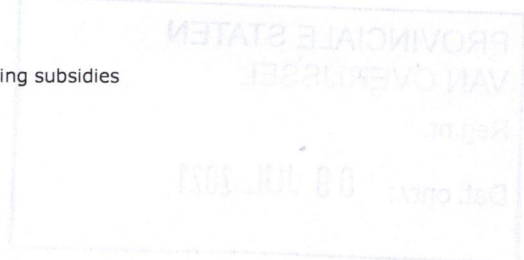
Aanbeveling 6. Gebruik het overzicht van lopende regelingen om evaluatieafspraken te monitoren en te voldoen aan de Awb-verplichting.

We hanteren bij de evaluatie van de maatschappelijke effecten van subsidieregelingen

- niveau 1: zicht op de geleverde prestaties. Dit is op basis van subsidiebesluiten; er is geen evaluatie, onderzoek of effectmeting gedaan.
- niveau 2: zicht op het doelbereik (wel onderzoek)
- niveau 3: zicht op de aannemelijke samenhang tussen prestaties en doelbereik
- niveau 4: bewijs dat de prestatie van de provincie causaal heeft bijgedragen aan de doelrealisatie.

Datum verzending

09 JULI 2021

Wij hebben als gevolg van dit onderzoek onze werkwijze aangepast. Bij een nieuw te maken subsidie-regeling gaan we sinds 1 januari 2020 in beginsel uit van evaluatieniveau 2, dus met een apart evaluatieonderzoek. Tenzij er goede redenen zijn om de evaluatie toch op niveau 1 te doen. Dan wordt, als de gesubsidieerde activiteiten zijn gerealiseerd, verondersteld dat het met die activiteiten vooraf beoogde effect zich heeft voorgedaan.

Van de 27 nieuwe subsidieregelingen vanaf 1 januari 2020 worden er 23 op niveau 2 geëvalueerd en 4 bewust op niveau 1. Een voorbeeld van die laatste groep is de subsidieregeling voor de aanpak van niet-actief beveiligde spooroverwegen. Door voor de betreffende werkzaamheden subsidie te verstrekken dragen we overduidelijk bij aan het doel van meer veiligheid op die plaatsen. Om dat nog eens afzonderlijk te onderzoeken leek ons niet noodzakelijk; dan zetten we de beschikbare capaciteit liever in voor andere onderzoeken. Het tegenovergestelde kan ook een reden zijn om niveau 1 te kiezen: bij de subsidieregeling Energiezuinige terrasverwarming via kussens kan niet exact gemeten worden hoeveel energie is bespaard dankzij de subsidie van de provincie. Energiebesparing bij een horecaonderneming is immers van veel meer interne en externe (bijvoorbeeld het weer) omstandigheden afhankelijk dan enkel de vervanging van het soort terrasverwarmers. Maar de energiebesparing kan wel als aannemelijk worden beschouwd (dus evaluatie op niveau 1).

Voor regelingen met een evaluatieniveau 1 is inzichtelijk welke activiteiten daarvoor zijn gerealiseerd.

Van alle subsidieregelingen is in een interne lijst opgenomen op welk evaluatieniveau die regeling wordt geëvalueerd. Die evaluatie vindt tussentijds, als het beleid zelf wordt geëvalueerd, of na afloop van de looptijd van de subsidieregeling plaats. Zo'n evaluatie is vaak gekoppeld aan beleidsperioden die op hun beurt weer gekoppeld zijn aan de vierjarige statenperioden.

Nakoming van de wettelijke plicht om langlopende subsidieregelingen tenminste eens in de vijf jaar te evalueren is daarmee ook beter geborgd. Dit geldt nog meer nu sinds 1 januari 2020 voor elke nieuwe regeling een looptijd wordt vastgesteld. Voor geen van de nieuwe subsidieregelingen geldt een looptijd van meer dan vier jaar. Daarmee zijn de aanbevelingen 3, 4 en 6 ook opgepakt.

Beschikbare evaluaties

Aanbeveling 7. Vul de lijst met lopende regelingen aan met een link naar beschikbare evaluaties en deel deze met PS zodat zij kennis kunnen nemen van de resultaten.

Wij hebben in onze brief van 5 november 2019 aangegeven waarom wij de huidige verwijzing naar een informatiepunt op www.overijssel.nl/subsidie voldoende vinden. Wij hebben geen verdere actie op dit punt ondernomen.

Informatievoorziening over subsidies (aanbevelingen 5 en 8)

Aanbeveling 5. Maak de resultaten van de steekproefcontrole van 'kleine' subsidies (arrangement 1) onderdeel van de jaarlijkse informatie over subsidies aan PS.

Aanbeveling 8. Zorg voor jaarlijkse informatievoorziening aan PS over subsidies, bijvoorbeeld door in de jaarstukken de ontwikkeling in de omvang te schetsen.

In onze brief van 5 november 2019 hebben wij aangegeven graag bereid te zijn u te informeren over subsidies. In de bijlage bij deze brief vindt u daarom informatie over trends en ontwikkelingen op het terrein van provinciale subsidies. Daarin wordt ook ingegaan op de resultaten van de door de Rekenkamer genoemde steekproefcontrole van 'kleine' subsidies.

Wij zullen op een passend moment via de planning&control-cyclus een update te geven over de ontwikkelingen.

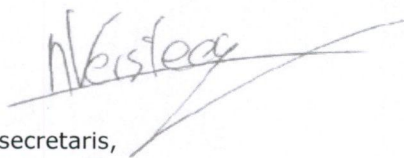
Heeft u vragen over deze brief?

U kunt bellen met de heer Henk Vrielink, team Subsidieverlening (bereikbaar op 038 -499 83 02) of anders naar het Overijssel Loket op 038 499 88 99. Een e-mail sturen kan ook: subsidie@overijssel.nl. Wilt u dan het kenmerk van deze brief er in zetten?

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,
A.P. Heidema

secretaris,
N. Versteeg

Bijlage 1: Trends en ontwikkelingen provinciale subsidies 2017-2021

In deze bijlage zijn een aantal cijfers over provinciale subsidies weergegeven. Die verschillen jaarlijks nogal dus geven we ook inzicht in de bandbreedte. Waar relevant en afhankelijk van beschikbare cijfers laten we meerjarige ontwikkelingen zien.

Ook besteden we aandacht aan de effecten van de Covid-19 maatregelen op het aantal aangevraagde subsidiebesluiten.

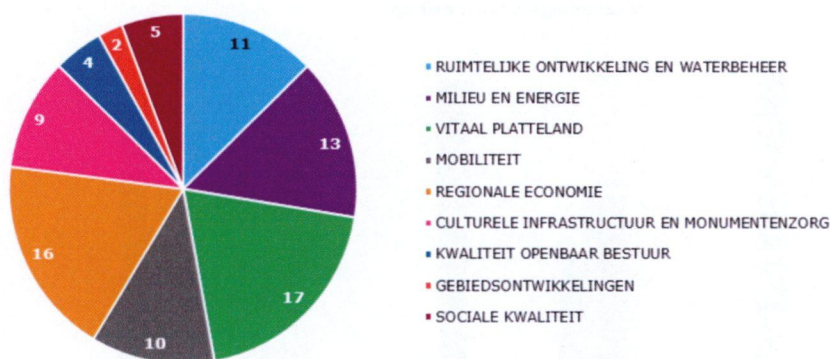
We geven jaarlijks gemiddeld € 103,5 miljoen uit aan subsidies

Maar het bedrag aan verleende subsidies varieert nogal per jaar. Zo werden er in 2018 voor € 89,5 miljoen aan subsidies verleend en in 2020 iets meer dan € 220 miljoen. Dat wordt door diverse factoren beïnvloedt. De belangrijkste factor is het aantal en de financiële omvang van de investeringsvoorstellen die in uw Staten behandeld worden. Die investeringsbesluiten leiden geregeld tot nieuwe subsidieregelingen, wat nog wat later weer tot nieuw subsidieverleningen leidt. Andere belangrijke factoren zijn de subsidies met een meerjarige looptijd die in enig jaar verleend worden en enkele incidentele, zeer grote subsidies in enig jaar voor bijvoorbeeld de Ontwikkelopgave/N2000.

Dat doen we gemiddeld via 70 subsidieregelingen

Ook daarin zien we grotere verschillen. Het laagste aantal was begin 2017, toen we 57 subsidie-regelingen actief aanboden. Sinds 2019 is dat aantal steeds boven de 80, met een piek van 87 regelingen per 1 juni 2021. Dat aantal van 87 regelingen is over verschillende kerntaken verdeeld.

Aantal subsidieregelingen per kerntaak

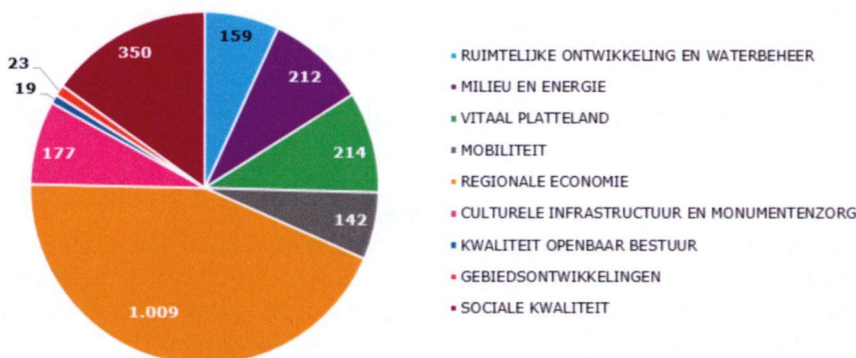
figuur 1 Aantal regelingen per kerntaak per 1 juni 2021

Het aantal regelingen per kerntaak verschilt sterk. Dat hangt voornamelijk af van het beschikbare budget en de keuze voor brede spreiding van activiteiten of juist focus op een beperkt aantal.

Ook de geldigheidsduur van regelingen varieert per kerntaak. Vanaf 2017 zijn er voor de kerntaak Kwaliteit openbaar bestuur vier subsidieregelingen vastgesteld, waarvan er tot 1 juli 2021 één is komen te vervallen. Voor de kerntaak Regionale economie zijn dat 41 subsidieregelingen, waarvan er al weer 25 vervallen zijn.

Ook het aantal verleende subsidies per kerntaak varieert sterk. Dat is niet alleen afhankelijk van de hoogte van het beschikbare subsidiebudget. Ook de keuze of laagdrempelig een grote doelgroep bereikt moet worden of dat juist voor de hoogste kwaliteit wordt gegaan (tender) is van invloed.

Aantal verleende subsidies

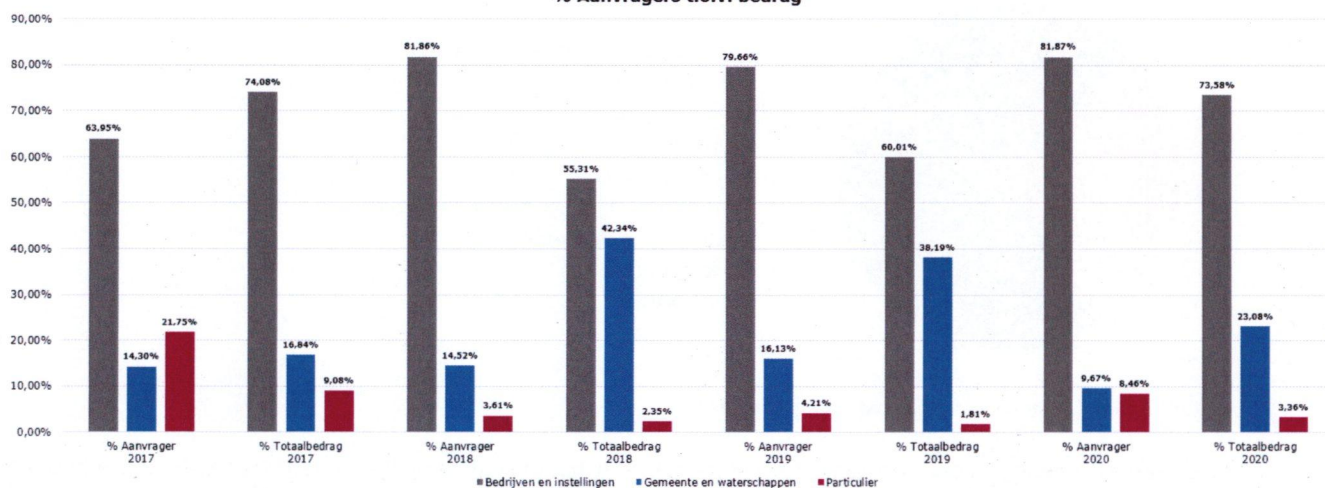
figuur 2 Verleende subsidies in aantallen per kerntaak in 2020 (totaal = 2.305)

Onze aanvragers zijn vooral ondernemers

Onze subsidieontvangers verdelen we in drie groepen: particulieren, bedrijven en instellingen (ondernemers, maatschappelijke - en vrijwilligersorganisaties) en medeoverheden (gemeenten en waterschappen). Slechts 6% is particulier.

Door de jaren heen is te zien dat gemiddeld zo'n 80% van de aanvragers bedrijven en organisaties zijn en daarbinnen vooral ondernemers. De medeoverheden maken 14% van de aanvragers uit, en ontvangen zo'n 30% van de verleende subsidies. Particulieren ontvingen zo'n 4% van de verleende subsidies.

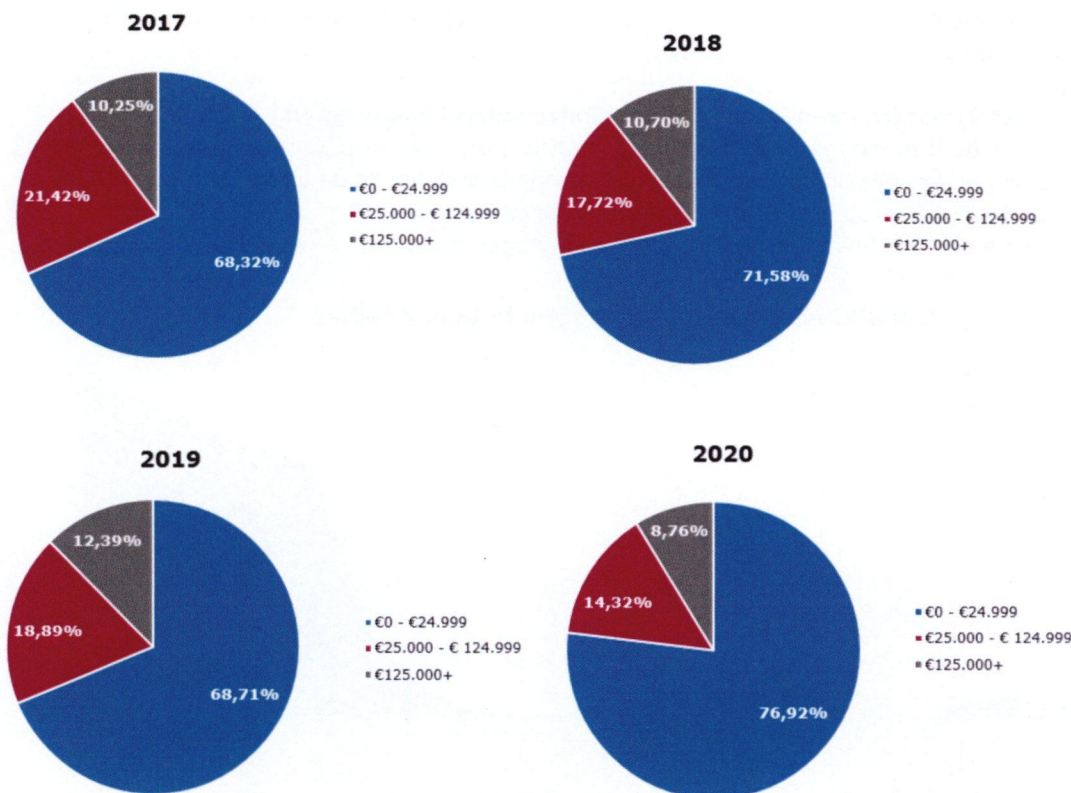
% Aanvragers t.o.v. bedrag

Figuur 3 Percentage aanvragers ten opzichte van percentage verleende subsidies

Meer kleine dan grote subsidies

De subsidie worden verstrekt via drie arrangementen. Arrangement 1 ziet op de kleinere subsidies (tot € 25.000,-), arrangement 2 op de middelgrote (€ 25.000,- tot € 125.000,-) en arrangement 3 op de grote subsidies (meer dan € 125.000,-). Hoe hoger het arrangement, hoe zwaarder de verantwoordings-eisen. Europese - en rijksregelgeving maken het soms noodzakelijk aanvullende verantwoording te vragen.

Figuur 4 Verdeling verleende subsidies per arrangement 2017-2020

Zo'n beetje 7 op de 10 van alle subsidies zijn arrangement 1 subsidies, dus met de minste administratieve lasten. Voor de groep bedrijven en organisaties ligt dat nog iets hoger, zo'n 75% arrangement 1. Medeoverheden ontvangen juist vooral arrangement 2 subsidies.

De gemiddelde behandeltijd van aanvragen neemt toe

De besluitvormingstermijnen voor subsidieaanvragen bedragen afhankelijk van het soort aanvraag 8 weken (wijzigingen, voorschotbetalingen, tussenrapportages), 13 weken (verleningen) of 22 weken (verantwoordingen). Dat zijn ook de servicenormen die gelden voor onze dienstverlening.

In 2017 was de *gemiddelde* besluitvormingstermijn voor alle typen aanvragen iets meer dan 5 weken. In 2020 was dat gestegen tot gemiddeld 7,4 week. Dat lijkt nog steeds gunstig, maar wordt toch door veel aanvragers anders ervaren. Er is namelijk een grote spreiding in de behandeltijd. Soms kan er binnen 1 tot 2 weken een reactie gegeven worden; aan de andere kant gaan we gemiddeld bij zo'n 15% van de aanvragen helaas over de wettelijke termijnen - en daarmee onze servicenormen - heen. De tijd die de aanvrager nodig heeft gehad om aanvullende gegevens in te sturen zit daar overigens bij in.

Omdat we in 2021 erg veel aanvragen te behandelen hebben in het kader van het corona-steunpakket, verwachten we voor 2021 een verdere stijging van de zowel de gemiddelde behandelduur als het percentage te late besluitvorming. Dit ondanks onze inspanningen via tijdelijke inhuur van personeel om het grote aantal aanvragen te behandelen. We blijven in contact met de aanvragers als we de servicenormen overschrijden.

Verantwoord vertrouwen loont

De basis onder onze subsidieregelgeving is het landelijke Uniform Subsidiekader (USK). Dat USK gaat uit van verantwoord vertrouwen. Dit in combinatie met vastgesteld beleid om misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies tegen te gaan, steekproefcontroles waar minder of geen verantwoording wordt gevraagd en handhavend optreden waar nodig.

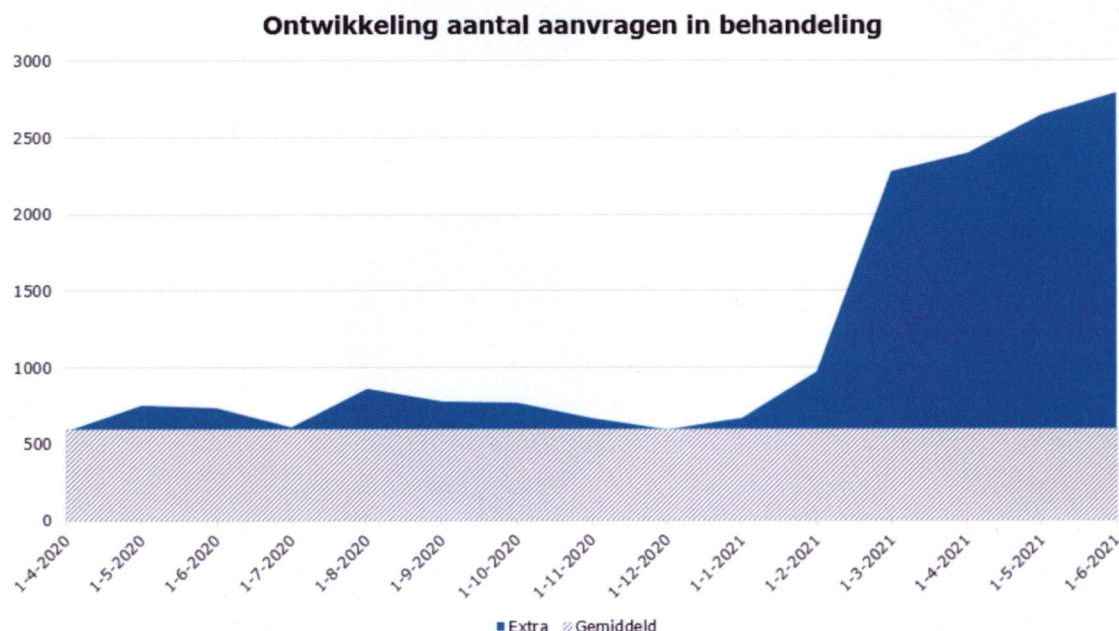
Voor de arrangement 1 -subsidies hebben wij in 2019 en 2020 grotere steekproefcontroles uitgevoerd. In beide jaren is in 99% van de onderzochte subsidieverstrekkings geconstateerd dat de gesubsidieerde activiteiten zijn gerealiseerd. Daar waar dat niet was gebeurd, heeft realisering alsnog plaats gevonden

dan wel is de subsidie teruggevorderd (en terugbetaald). De steekproefcontroles ter plaatse in de arrangementen 2 en 3 geven geen ander beeld.

De corona(herstel)maatregelen leiden tot veel extra subsidieaanvragen

Op de website van de Rekenkamer Oost-Nederland staat bij het onderwerp 'Coronarekening Overijssel', tabblad 'Besteding en gebruik' al informatie over uw coronaherstelplan en de uitwerking daarvan in subsidies. In aanvulling daarop nog de volgende ontwikkeling.

We hebben sinds maart 2020 vier 'golven' van extra aanvragen gezien.

Figuur 5 Ontwikkeling aantal aanvragen in behandeling (alle typen; gemiddelde voor 2018-2019 is 600 aanvragen)

De eerste golf is in april-mei 2020. Het gaat dan vooral om aanvragen tot wijziging van lopende subsidies omdat activiteiten door de lockdown niet door konden gaan. Dat trof niet alleen evenementen, maar ook andere soorten activiteiten in bijvoorbeeld het sociale domein, natuur en mobiliteit (bijvoorbeeld inzet vervoerscoaches en buurtbussen).

De tweede golf is het resultaat van uw herstelmaatregelenpakket van juli 2020. Alleen de subsidieregeling '6.37 Digitaliseringsvoucher MKB, culturele en maatschappelijke ondernemingen' leidde al tot bijna 500 extra aanvragen. De derde en vierde golf in januari-februari 2021 zijn opnieuw het resultaat van uw herstelmaatregelenpakket. Alleen al voor de daarop gebaseerde subsidieregelingen '6.40 Jongeren in het MKB' en '6.41 MKB-voucher' zijn samen meer dan 2.000 aanvragen ontvangen.